

Lescha davart igl uorden ed il ruaus public

M E S S A D I

dalla suprastonza communal a al cussegl da vischnaunca

Stimau signur president
Stimadas signuras cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

Entochen ussa posseda noscha vischnaunca negina lescha davart igl uorden ed il ruaus public, mobein sulettamein ina lescha davart ils dis da ruaus publics. En connex cun la revisiun dalla lescha d'agricultura el decuors digl onn vargau eis ei semussau ch'era la lescha davart ils dis da ruaus publics stuess urgentamein vegnir adattada al temps. Ord vesta da quei ha la suprastonza communal menau ina minuziusa discussiun davart il svilup dils decennis vargai en noscha vischnaunca e lur consequenzas positivas, denton era negativas. Cunzun la damonda, tgei ei semidau en connex cul grond e beinvegniu svilup sil sectur turistic ei stada il tema principal? Ei lai buca negar ch'il traffic motorisau ha priu tier fetg ed aschia era la canera entras

autos e motors en vischnaunca. Cun quei carschament da traffic ei era la situaziun da parcar sigl intschess dall'entira vischnaunca semidada fetg, per buca dir strusch pli acceptabla. Era la canera da notg, las lavurs sin plazzals da baghegiar sco era la pratica tier il temps da lavur en l'agricultura ein vegnidas tematisadas. Plinavon ei vegniu discussiunau il temps d'avertura e la serrada da stizuns e da menaschis da gastronomia sco era lubientschas e scamonds da carrar sin vias d'uaul, la rumida da neiv ed auter.

Per saver dar damogn allas incaricas ella dimensiun da nosa vischnaunca cun in grond carschament sil sector da turistic, possedan gia pliras vischnauncas ina lescha davart igl uorden ed il ruaus public. Cun quella lescha selaian era las damondas pertuccont adattaziuns ella lescha davart ils dis da ruaus publics sliagir. Quella sa, dil mument che la lescha davart igl uorden ed il ruaus public va en vigur, vegnir abolida.

La suprastonza communal ei dil meini, ch'ei seigi necessari da schurmegiar ils indigens sco era nos hosps da vacanzas aschi lunsch sco pusseivel da canera ed era da garantir in cert temps da ruaus, ni cun auters plaids, garantir ina buna qualidad da viver en nosa vischnaunca. La finamira ei buca da schaffir in instrument polizial che fa tut pli stretg e malemperneivel. La lescha duei buca esser in mied da castigiar e controllar la populaziun, mobein ella duei procurar per dretg ed uorden. Pia in instrument cun claras reglas da cumportament sigl intschess public/communal. La finamira ei da posseder in instrument che dat la pusseivladad da mantener bien uorden en nosa vischnaunca e che protegia nus da caneras e disturbis buca necessaris. Leu nua ch'igl ei necessari duei la lescha davart igl uorden ed il ruaus public denton era esser igl instrument che fa attents sin surpassaments e lubescha tenor basegns da castigiar las personas responsablas.

Per saver praticar la lescha davart igl uorden ed il ruaus public resp. punir leu nua ch'ei selai buca evitar, ha la cumissiun era giu l'incarica da crear in'ordinaziun da castitgs.

Sin fundament dallas ponderaziuns fatgas ha la suprastonza communal eligiu ils 9 da fevrer 2018 ina cumissiun cun l'incarica da schaffir per nosa vischnaunca in'adequata lescha davart igl uorden ed il ruaus public.

Cumposiziun dalla cumissiun:

President: Wendelin Jacomet, *gerau*

Commembers: Robert Cajacob, *president communal*

Armin Manetsch, *president uniun purila e cusseglier da vischnaunca*

Ervin Maissen, *menader infrastruttura*

Simon Cathomen, *cau menaschi tecnic*

Renzo Flepp, *Gastro Disentis/Mustér / Val Medel*

Fredy Caminada, *commerci e mistregn*

Pius Manetsch-Sialm, *representant convischins*

Jenny Fry Etter, *representanta convischins (entochen ils 8 da matg 2019)*

Ursina Murer-Fatzer, *actuara*

La cumissiun cumpleta ha salvau nov sedutas. Ina cumissiun pintga ei seradunada ad ulteriuras treis sedutas.

Sco basa d'elaborar la lescha davart igl uorden ed il ruaus public per nosa vischnaunca ha la cumissiun consultau las leschas da polizia resp. davart igl uorden ed il ruaus public existentas ni en elaboraziun dallas vischnauncas da Flem, Ilanz/Glion e Sogn Murezi.

Emprema lecziun

Tier la lescha davart igl uorden ed il ruaus public setracta ei d'ina dètg complexa legislaziun, dalla quala mintga convischin ei pertuccaus resp. cun la quala mintgin sa vegnir en conflicts. Da l'autra vart setracta ei d'ina nova lescha che vegn a leventar enteifer il cussegl da vischnaunca damondas davart la necessitad e l'interpretaziun. Per quei motiv e per porscher al parlament il temps necessari da menar discussiuns fundamentalas propona la suprastanza communal al cussegl da vischnaunca da tractar ils 28 da fevrer 2020 la lescha davart igl uorden ed il ruaus public en in'emprema lecziun.

Proposta

Sebasond sin sura consideraziuns

p r o p o n a

la suprastanza communal al cussegl da vischnaunca:

1. d'approbar la lescha davart igl uorden ed il ruaus public (111);
2. d'approbar l'ordinaziun da castitgs tier la lescha davart igl uorden ed il ruaus public (112);
3. d'abolir la lescha davart ils dis da ruaus publics (840) dil mument che la lescha davart igl uorden ed il ruaus public survegn vigur legala;
4. da suttametter l'approbaziun dalla lescha davart igl uorden ed il ruaus public sco era dall'ordinaziun da castitgs tier la lescha davart igl uorden ed il ruaus public al referendum facultativ tenor art. 21, lit. b dalla constituziun communal.

Suprastanza communal Disentis/Mustér

Il president:

Il canzlist:

Robert Cajacob

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 10 da fevrer 2020

- Lescha davart igl uorden ed il ruaus public
- Ordinaziun da castitgs tier la lescha davart igl uorden ed il ruaus public